

Det är en varm sommardag. Fjärden glittrar nedanför Hovgården och Adelsö kyrka. En svag bris får gräset att vaja uppe på de gamla gravkullarna. Inne i kyrkan råder en febril verksamhet och man riggar för kvällens teaterföreställning Magnus Ladulås.

Svetten lackar och medeltidskläderna klibbar på kroppen. I flera månader har ensemblen repeterat pjäsen om den medeltida kungen som ”satte lås på bondens lador” så att inte stormännen skulle kunna våldgästa bönderna hur mycket som helst. Snällt av honom kan det tyckas, men han hade ju insett att han på så sätt själv kunde ta ut en högre skatt som kunde gå till honom själv och statskassan istället om inte bönderna sögs ut av andra stormän. Stormännen muttrade så Magnus införde frälset för att hålla dem på gott humör. Politik är ju ett ständigt givande och tagande. Och just här vid Alsnö Hus så presenterade han sina Alsnö stadgar för första gången. Det är spännande att dåtid och nutid den här kvällen kommer att vävas samman när vi på just den här platsen ska levandegöra historien om Kung Magnus. Historien känns inte som mer än ett andetag bort.

Jag ser hur mina medspelare mer och mer förvandlas inför mina ögon till medeltida kungar, riddare, stormän, drottningar, narrer, vakter och ett och annat löst folk. Min rollfigur, drottning Sofia, gift med Valdemar som är Kung Ladulås bror, drar mig med ut på Hovgården, upp till ruinen av Alsnö Hus. Med handen stryker jag över resterna av muren som en gång var en del av det ståtliga palatset som syntes lång väg när man kom farande över fjärden. Drottning Sofia har en gång verkat på denna plats. Jag kan känna hennes puls i min egen nu. Hon har

tampats med både sin odåga till make som både var otrogen och gjorde hennes egen syster med barn, en syster som dessutom var nunna. Hon har fått leva med sin strängt kontrollerande och övervakande svärfar Birger Jarl som inte låtit hennes man kung Valdemar få fatta egna beslut. Hon har också åtskilliga gånger munhuggits och bråkat med sin maktgalne sväger som avsatt hennes man och därmed petat henne från drottningtronen.

Sofia var känd för sin skarpa tunga. Man måste väl ha lite skinn på näsan när man ska slå sig fram i det patriarkala samhället, i gubbväldet. När jag står där i ruinen av Alsnö Hus kan jag höra henne säga till Magnus:

”Du är mager och svart som en lortig kittelflickare och du är lika tarvlig som en sådan!”

Om man ville förolämpa någon på medeltiden så var nog ”kittelflickare” ett av de grövsta tillmälen man kunde ge någon. En kittelflickare lagade gamla kittlar och var inte mycket värd i dåtidens samhälle, kanske i nivå med benämningen ”tattare” idag. Säkert är att Kung Magnus förmodligen inte alls uppskattade Sofias uttryck, men det lever kvar ända till våra dagar tack vare Erikskrönikan.

Efter att ha varit ute i värmen känns det skönt att återigen träda in i den lite svalare kyrkan. Allt är klart nu. Föreställningen ska snart börja och publiken intar sina platser. Tanken slår mig plötsligt att Kung Magnus, Valdemar, drottning Sofia och alla de andra en gång måste ha varit inne i kyrkan, de har använt den, de har bett och tagit emot nattvarden härinne, vilken hisnande tanke! Naturligtvis var inte kyrkan vitkalkad invändigt då, och bänkarna, altartavlan, predikstolen och orgellådan fanns ännu inte. Men själva byggnaden stod ju här och står fortfarande kvar och används dessutom. Vi får innerligt hoppas att den får fortsätta att användas i många hundra år till med levande verksamheter utan att behöva förvandlas till ett museum.

Annika Gustavsson

• Välkomna med bidrag till Kolumnen!

Med den vill MN skapa en längre form för ämnen och intryck, som nödvändigtvis inte behöver vara dagsaktuella, men som dock har stark anknytning till Mälarearna. Att MN publicerar ett inlägg i kolumnen betyder inte att redaktionen ställer sig bakom de åsikter som där framförs. Intresserad? Mejla ditt förslag till kolumnen@malaroarnasnyheter.